

Lietas arhīva Nr. CA-0039-19/16
ECLI:LV:RAT:2019:0620.C35073612.7.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2019.gada 20.jūnijā

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis V.Vazdiķis
tiesnese M.Ābele
tiesnese G.Ozoliņa
ar tiesas sēžu sekretārēm L.Čestjakovu un I.Krūmiņu,

piedaloties prasītāja /pers. A/ pilnvarotajam pārstāvim /pers. B/ un juridiskās palīdzības sniedzējai zvērinātai advokātei Esterei Kalniņai, kā arī atbildētājas /pers. C/ pilnvarotajai pārstāvei zvērināta advokātei Ilzei Krastai,

atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. C/ par ceļa servitūta nodibināšanu sakarā ar /pers. C/ apelācijas sūdzību par Rīgas rajona tiesas 2017.gada 14.marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2012.gada 14.februārī /pers. A/ cēlis prasību pret /pers. C/ par ceļa servitūta nodibināšanu.

[2] Ar Rīgas rajona tiesas 2017.gada 14.marta spriedumu prasība apmierināta.

Uz nekustamo īpašumu /Nosaukums A/, Mālpils pagastā, Mālpils novadā, ar kadastra Nr./numurs A/, nodibināts braucamā ceļa servitūts par labu nekustamajam īpašumam /Nosaukums B/, Mālpils pagastā, Mālpils novadā, ar kadastra Nr./numurs B/, saskaņā ar pievienoto sertificēta mērnieka /pers. D/ 2016.gada 25.janvārī izgatavoto ceļa servitūta projekta plānu, nosakot ceļa garumu 336 metri, ceļa platumu posmā no punkta „12" līdz punktam „2" – 4,5 metri un posmā no punkta „1" līdz punktam „2" – 2,25 metri, servitūta ceļa aizņemtā kopējā platība – 1283 kvadrātmetri.

Rīgas rajona zemesgrāmatu nodaļas Mālpils pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs C/uz nekustamo īpašumu /Nosaukums A/, Mālpils pagastā, Mālpils novadā, ar kadastra Nr./numurs A/, ierakstīts apgrūtinājums – braucamā ceļa servitūts par labu nekustamajam īpašumam /Nosaukums B/, Mālpils pagastā, Mālpils novadā, ar kadastra Nr./numurs B/.

No atbildētājas par labu prasītājam piedzīti tiesāšanās izdevumi – valsts nodeva 71,14 *euro*, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,70 *euro*, kancelejas nodeva par liecinieku nopratināšanu 4,27 *euro*, ar pierādījumu savākšanu saistītie izdevumi 4,20 *euro* un ar lietas vešanu saistītie izdevumi par advokāta palīdzību 502,93 *euro,* kopā 587,24 *euro*. Par labu valstij no atbildētājas piedzīti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 28,36 *euro*.

Tiesa konstatējusi, ka pusēm piederošie nekustamie īpašumi savstarpēji robežojas un prasītājam nav likumā paredzētā kārtībā noteikts ceļš, pa kuru no koplietošanas ceļa būtu nodrošināta piekļuve viņa īpašumam.

Tiesa atzinusi, ka lietā nav strīda par to, ka abu pušu īpašumi robežojas. Taču atbildētāja uzskata, ka prasītājs savā īpašumā var nokļūt pa citu ceļu, nevis tikai caur viņas īpašumu – par to arī ir strīds.

Tiesa atzinusi, ka ar lietā iesniegtajiem rakstveida pierādījumiem prasītājs ir pamatojis savu prasījumu pēc ceļa servitūta nodibināšanas nepieciešamības, apgrūtinot atbildētājas īpašumu – kā ir norādījusi Mālpils novada dome piekļuve no valsts autoceļa V-66 ir daļa no prasītājam piederošā nekustamā īpašuma /Nosaukums B/, jo Lielās Juglas upe (šajā posmā izveidojušies stāvkrasti) sadala zemes gabalu divās daļās.

Tāpat tiesa atzinusi – ar lietā esošajiem pierādījumiem prasītājs ir pierādījis to, ka ir meklēti risinājumi ceļa servitūta nodibināšanai ar atbildētāju sarunu ceļā, kas nav sekmējušies, kā arī meklēti citi iespējamie varianti prasītāja piekļūšanai pie sava īpašuma, tajā skaitā, pat tilta būvniecība. Tiesa ņēmusi vērā arī to, ka tilta būvniecībai, kas savienotu abus īpašumus, no kuriem vienam ir piekļuve no valsts autoceļa, būtu nepieciešami ievērojami līdzekļi.

Tiesa atzinusi, ka nav nekāda pamata apšaubīt sertificēta mērnieka /pers. D/, kurš bija uzaicināts kā liecinieks, izstrādāto ceļa servitūta projekta plānu, jo viņš tiesas sēdē detalizēti izskaidroja, kā ir tapis viņa projekts, pēc kādiem objektiem dabā viņš ir vadījies, lai, lietojot ceļu servitūtu, vismazāk kaitētu atbildētājas īpašumam, nemazinātu tā vērtību un pēc iespējas maz traucētu atbildētājas īpašuma lietošanu.

Tiesa atzinusi, ka lūgtā ceļa servitūta nodibināšana attiecībā pret atbildētājas zemes gabala kopējo platību 2,8 ha ir atzīstama par samērīgu un tādu, kas pārmērīgi neapgrūtina kalpojošo īpašumu.

Ievērojot labas ticības principu un saudzējošāku attieksmi pret kalpojošo īpašumu, tiesa atzinusi, ka servitūta atrašanās vieta nosakāma saskaņā ar sertificēta mērnieka /pers. D/ 2016.gada 25.janvārī izgatavoto ceļa servitūta projekta plānu, nosakot ceļa garumu 336 metri, ceļa platumu posmā no punkta „12" līdz punktam „2" - 4,5 metri un posmā no punkta „1" līdz punktam „ – 2,25 metri, servitūta ceļa aizņemtā kopējā platība – 1283 kvadrātmetri.

[3] 2017.gada 18.aprīlī atbildētāja iesniegusi apelācijas sūdzību par Rīgas rajona tiesas 2017.gada 14.marta spriedumu, pārsūdzot to pilnā apmērā. Apelācijas sūdzība pamatota ar tālāk norādītiem argumentiem.

Tiesa nepamatoti un pretēji lietas materiālos esošajam pierādījumu kopumam secinājusi un spriedumā norādījusi, ka prasītājam nav pieejams likumā paredzētā kārtībā noteikts ceļš, pa kuru no koplietošanas ceļa būtu nodrošināta piekļuve viņa īpašumam, kā arī to, ka nav citu reāli izpildāmu variantu ceļa servitūta nodibināšanai.

Tiesa spriedumā sniegusi nepareizu pierādījumu vērtējumu, izvērtējot 1997.gada 5.decembra zemes robežu plānu un 1995.gada 30.oktobra zemes robežu ierādīšanas aktu.

Tiesa, taisot spriedumu, nav ņēmusi vērā judikatūru. Ir ignorējusi faktu, ka pastāv iespēja valdošajā nekustamajā īpašumā iebraukt pa citu ceļu, ka īpašums /Nosaukums A/ ar savām īpašībām nenodrošina īpašumam /Nosaukums B/ patstāvīgu labumu, savukārt cits zemesgabals nodrošina, nodibinot servitūtu tiesa nav lēmusi saudzīgi attiecībā pret kalpojošo īpašumu.

[4] 2017.gada 30.maijā tiesā saņemti prasītāja paskaidrojumi, kuros norādīts, ka pirmās instances tiesas spriedums ir taisnīgs un pamatots, bet atbildētājas apelācijas sūdzība ir noraidāma kā nepamatota.

[5] Apelācijas instances tiesas sēdē atbildētājas pārstāve apelācijas sūdzību uzturēja, pamatojoties uz tajā ietvertajiem argumentiem un apsvērumiem, prasību neatzina un lūdza noraidīt.

Apelācijas instances tiesas sēdē prasītājs prasību uzturēja, pamatojoties uz tajā ietvertajiem argumentiem un apsvērumiem, apelācijas sūdzību lūdza noraidīt kā nepamatotu.

Motīvu daļa

[6] Izskatījusi lietu pēc būtības, uzklausījusi procesa dalībnieku paskaidrojumus un novērtējusi lietā esošos pierādījumus kopsakarībā ar apelācijas sūdzību, Civillietu tiesas kolēģija secina, ka prasība nav pamatota un ir noraidāma, savukārt apelācijas sūdzība ir pamatota un apmierināma.

[7] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu, 430.panta trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā, un nepārbauda pirmās instances tiesas konstatētos faktus, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Civillietu tiesas kolēģija lietas materiālos konstatē – starp pusēm nav strīda par to, ka: 1) prasītājam zemesgrāmatās reģistrētas īpašumtiesības uz nekustamo īpašumu /Nosaukums B/; 2) atbildētājai zemesgrāmatās reģistrētas īpašumtiesības uz nekustamo īpašumu /Nosaukums A/; 3) nekustamie īpašumi /Nosaukums B/ un /Nosaukums A/ robežojas.

Pārbaudot lietas materiālus kopsakarībā ar apelācijas sūdzību, Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka izskatāmajā lietā ir strīds par to, vai pastāv pamats: 1) servitūta nodibināšanai par labu valdošajam nekustamajam īpašumam /Nosaukums B/; 2) vai servitūts par labu valdošajiem īpašumam /Nosaukums B/ nodibināms tieši tajā vietā, kurā prasītājs to norādījis.

Pārbaudot pirmās instances tiesas spriedumu kopsakarībā ar apelācijas sūdzību, lietas materiāliem, tiesību doktrīnā un judikatūrā nostiprinātajām atziņām, tiesību normām un tiesību principiem, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa nepietiekami uzmanīgi izvērtējusi visus lietas apstākļus, kā rezultātā taisījusi nepamatotu spriedumu par prasības apmierināšanu.

[8] Prasītājs cēlis tiesā prasību par ceļa servitūta nodibināšanu. Prasība pamatota ar Civillikuma 1130.; 1231. un 1156.pantu.

Civillikuma 1130.pants noteic, ka servitūts ir tāda tiesība uz svešu lietu, ar kuru īpašuma tiesība uz to ir lietošanas ziņā aprobežota kādai noteiktai personai vai noteiktam zemesgabalam par labu. Civillikuma 1156.pants noteic, ka ar ceļa servitūtu var piešķirt tiesību: 1) uz kājceļu, 2) uz lopu ceļu, un 3) uz braucamo ceļu. Savukārt Civillikuma 1231.pants noteic, ka servitūtus nodibina: 1) ar likumu; 2) ar tiesas spriedumu; 3) ar līgumu vai testamentu.

Servitūts ir lietu tiesība, kas apgrūtina lietu par labu kādai personai vai nekustamam īpašumam, piešķirot servitūta izlietotājam tiesību lietot šo lietu noteiktā apjomā (*Civillikuma komentāri, Lietas. Valdījums. Tiesības uz svešu lietu. (841. – 926.p., 1130.-1400.p.), G.Višņakova, K.Balodis, Mans īpašums, Rīga, 1998., 62.lpp*.).

Pirmās instances tiesa prasību apmierinājusi un nodibinājusi uz nekustamo īpašumu /Nosaukums A/, Mālpils pagastā, Mālpils novadā, braucamā ceļa servitūtu par labu nekustamajam īpašumam /Nosaukums B/, Mālpils pagastā, Mālpils novadā atbilstoši prasītāja iesniegtajam plānam.

Atbildētāja apelācijas sūdzībā norādījusi, ka: 1) par labu nekustamajam īpašumam /Nosaukums B/ servitūts nav nodibināms, jo tas robežojas ar valsts autoceļu; 2) par labu nekustamajam īpašumam /Nosaukums B/ servitūts nav nodibināms, jo tas nenodrošinās pastāvīgu labumu, bet gan tiks izmantots tikai mežā izvešanai (vienreizējai lietošanai); 3) nekustamajam īpašumam /Nosaukums B/ iespējams piekļūt pa citu ceļu; 4) servitūts uz nekustamo īpašumu /Nosaukums A/ ieplānots nesamērīgi aizskarošs kalpojošajam īpašumam.

Šādos apstākļos prasītājam, atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmajai daļai, jāpierāda tas, ka: 1) bez ceļa servitūta noteikšanas par labu nekustamajam īpašumam /Nosaukums B/, apgrūtinot atbildētājai piederošo nekustamo īpašumu /Nosaukums A/, viņam tiek liegta iespēja iebraukt savā īpašumā no valsts ceļa, un nokļūt līdz valsts ceļam; 2) servitūta noteikšanas par labu nekustamajam īpašumam /Nosaukums B/ nodrošinās pastāvīgu labumu; 3) prasītāja lūgtā servitūta ierīkošana ir samērīga un pārmēru neaizskar kalpojošo īpašumu.

Savukārt atbildētājai jāpierāda, ka: 1) prasītājs var iebraukt savā īpašumā, neapgrūtinot atbildētājas īpašumu ar servitūta tiesībām; 2) servitūts ieplānots nesamērīgi aizskarošs kalpojošajam īpašumam.

[9] Prasītājs prasības pieteikumā norādījis, ka viņam nav iespējams piekļūt savam īpašumam /Nosaukums B/, tāpēc nepieciešams nodibināt servitūtu nekustamajam īpašumam /Nosaukums A/.

Atbildētāja iebilst, norādot, ka prasītāja nekustamais īpašums robežojas ar valsts autoceļu.

Izvērtējot lietas materiālos esošos rakstveida pierādījumus (*lietas 1.sējuma 12.; 32.; 42.; 43.; 174.lapu; 2.sējuma 72.lapu*) Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka prasītājam piederošais īpašums /Nosaukums B/ robežojas ar valsts autoceļu, tomēr netālu no autoceļa to pilnībā šķērso Lielās

Juglas upe, līdz ar ko lielākajai daļai no nekustamā īpašuma piekļūt tieši no valsts autoceļa nav iespējams.

Izbraukuma tiesas sēdē, vispusīgi apskatot uz vietas nekustamo īpašumu /Nosaukums B/, Civillietu tiesas kolēģija guva apstiprinājumu iepriekš minētajos rakstveida pierādījumos ietvertajai informācijai.

Pie nodibinātajiem apstākļiem Civillietu tiesas kolēģija atzīst par pierādītu, ka prasītājam piederošā nekustamā īpašuma /Nosaukums B/ daļai nevar piekļūt no valsts autoceļa, līdz ar ko pastāv apstākļi, kuri var kalpot par pamatu ceļa servitūta nodibināšanai.

[10] Atbildētāja ir iebildusi servitūta noteikšanai, jo prasītājam ir iespējams piekļūt nekustamā īpašuma /Nosaukums B/ daļai, savā nekustamā īpašuma daļā izbūvējot tiltu vai pārceltuvi pār Lielās Juglas upi. Atbildētāja sava viedokļa pamatošanai iesniegusi iespējamā piebraucamā ceļa novietojuma priekšlikumu (*lietas 1.sējuma 235.lapa*). Atbildētāja iesniegusi tiesai arī pārskatu par iespējamām dažādu tehnisko risinājumu izmaksām, ko sastādījis sertificēts būvinženieris /pers. E/ (*lietas 2.sējuma 7.-11.lapa*).

Papildus tam atbildētāja sava viedokļa pamatošanai lietas materiālos iesniegusi Dabas aizsardzības pārvaldes 2019.gada 21.marta vēstuli Nr.1.17.20/1444/2019-N „Par Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamo biotopu apzināšanas jeb dabas skaitīšanas rezultātiem" (*lietas 1.sējuma 243.lapa*).

Prasītājs, oponējot šim iebildumam, ir norādījis, ka nekustamā īpašuma vērtība, un tajā esošā meža koksnes vērtība, to pārdodot, ir nesamērīgas izmaksām, kuras rastos, izbūvējot tiltu vai pārceltuvi par Lielās Juglas upi. Prasītājs sava viedokļa pamatošanai ir iesniedzis rakstveida pierādījumu – SIA „BT projekts" sastādīto „Aptuveno cenu aprēķinu tiltam ar pieejām uz īpašumu /Nosaukums B/ un ceļa servitūtam īpašumā /Nosaukums A/ (*lietas 2.sējuma 21.lapa*).

Izvērtējot iesniegtos pierādījumus attiecībā uz izmaksām, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka priekšroka dodama prasītāja iesniegtajam pierādījumam attiecībā uz tilta būves izmaksām, jo tajā cenas veidošanās ir balstīta uz salīdzinošu metodi – cena noteikta, ņemot par pamatu pēc 2017.gada būvētu un pārbūvētu tiltu 1 kvm. būvdarbu faktiskās izmaksas. Savukārt atbildētājas iesniegtajā rakstveida pierādījumā 1 kvm. tilta būvdarbu izmaksas noteiktas hipotētiski, atsaucoties uz nenorādītām abstraktām cenām.

Izbraukuma tiesas sēdē Civillietu tiesas kolēģija noklausījās prasītāja pārstāvja paskaidrojumus, saskaņā ar kuriem nekustamā īpašuma /Nosaukums B/ daļa, kurai nevar piekļūt upes dēļ, ir apmēram 1 ha liela. Civillietu tiesas kolēģija izbraukuma tiesas sēdē, vispusīgi apskatot uz vietas nekustamo īpašumu /Nosaukums B/ daļu aiz Lielās Juglas upes, konstatēja, ka tas ir aizaudzis ar lapu kokiem un krūmiem – pēc prasītāja pārstāvja paskaidrotā, nekustamā īpašuma vērība ir neliela, tajā esošā meža vecums nepārsniedz 30 gadus, līdz ar ko, izcērtot to un pārdodot, nav iespējams iegūt naudas līdzekļus, kuri kaut daļēji kompensētu tilta būvniecību. Atbildētāja un atbildētājas pārstāve šim prasītāja apgalvojumam iebildumus nav izteikušas.

Papildus tam, pārbaudot Dabas aizsardzības pārvaldes 2019.gada 21.marta vēstuli Nr.1.17.20/1444/2019-N „Par Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamo biotopu apzināšanas jeb dabas skaitīšanas rezultātiem" ietverto informāciju publiskajā datu pārvaldības sistēmā „Ozols" Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka prasītājas iesniegtajā iespējamā piebraucamā ceļa novietojuma priekšlikumā norādītā tilta vai pārceltuves iespējamā vieta atrodas aizsargājamā biotopa teritorijā (*https://ozols.gov.lv/pub*).

Pie nodibinātajiem apstākļiem Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka atbildētājas iebildums par tilta vai pārceltuves būvniecību prasītāja nekustamajā īpašuma /Nosaukums B/, lai piekļūtu tā daļai aiz Lielās Juglas upes, nav samērīgs un realizējams, jo: 1) iespējamajā tilta vai pārceltuves vietā atrodas Eiropas Savienības nozīmes aizsargājams biotops; 2) būvniecības izmaksas ir nesamērīgas ar nekustamā īpašuma un tajā esošā meža koksnes vērtību.

[11] Prasītājs savu prasību, cita starpā, pamatojis ar to, ka nekustamā īpašuma /Nosaukums A/ zemes robežu plānā (*lietas 1.sējuma 13.lapa*) ir norādīts apgrūtinājums – servitūta ceļš. Prasītājs pārstāvis, sniedzot paskaidrojumus, norādījis, ka agrāk tas ticis izmantots, tikai pēdējos gados nē.

Atbildētājas pārstāve, sniedzot paskaidrojumus, norādījusi, ka šis plānā iezīmētais servitūta ceļš nav ticis lietots, par ko liecina lielie koki dabā, tajā vietā, kur plānā šis servitūtu ceļš iezīmēts.

Lietā nav strīda par to, ka servitūts uz nekustamo īpašumu /Nosaukums A/ nav ticis nodibināts Civillikuma 1231.pantā paredzētajos kārtībā.

Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā zemes robežu plānā ietvertā atzīme par servitūta ceļu, pati par sevi servitūtu nenodibina, bet gan tikai dod tiesības valdošā zemes gabala īpašniekam prasīt servitūta nodibināšanu. Prasītājs nav iesniedzis pierādījumus tam, ka laika posmā no 1995.gada līdz 2012.gadam kāds būtu cēlis tiesā prasību par zemes robežu plānā iezīmētā servitūta nodibināšanu.

Liecinieks/pers. F/ pirmās instances tiesas sēdē liecinājis, ka dabā šāds ceļš nepastāv.

Izbraukuma tiesas sēdē Civillietu tiesas kolēģija, vispusīgi apskatījusi dabā nekustamajā īpašumā /Nosaukums A/ vietu, kur atrodas zemes robežu plānā iezīmēts servitūtu ceļš, un konstatējusi, ka dabā šāds ceļš nepastāv. Vienīgais ceļš, kurš pastāv dabā nekustamajā īpašumā /Nosaukums A/, un kuram ir vizuālas ceļa lietojuma pazīmes (iebrauktas paralēlas sliedes), ir piebraucamais ceļš pie atbildētājas mājas. Pastāvošais piebraucamais ceļš pie atbildētājas mājas pēc sava novietojuma dabā neatbilst zemes robežu plānā iezīmētajam servitūtu ceļam, kurš iet pa nekustamā īpašuma robežu. Vietā, kur plānā iezīmēts servitūta ceļš, dabā faktiski aug lieli koki un krūmi, un tur nav nekādu vizuāli identificējamu pazīmju ceļa esamībai tagadnē vai pagātnē.

Augstākās tiesas 2006.gada prakses apkopojumā lietās, kuras izriet no servitūta tiesībām norādīts, ka faktiskais lietojums, kas jau ilgstoši pastāv, ir vērtējams kā apstāklis, kas apliecina servitūta nodibināšanas nepieciešamību, lai nodrošinātu valdošā nekustamā īpašuma normālu funkcionēšanu, kamēr servitūts kā tāds vēl nav nodibināts un nostiprināts likumā paredzētā kārtībā (Civillikuma 1231. un 1235.pants).

Izskatāmajā lietā Civillietu tiesas kolēģija izbraukuma tiesas sēdē neguva apstiprinājumu tam, ka zemes robežu plānā iezīmētais servitūtu ceļš jebkad būtu ticis nodibināts un izmantots kā braucamais ceļš, līdz ar ko nav pamatots prasītāja apgalvojums, ka zemes robežu plānā iezīmētais servitūta ceļš ir iezīmēts robežu plānā un ticis izmantots kā ceļš, nodrošinot piekļuvi nekustamajam īpašumam /Nosaukums B/.

[12] Prasītājs lūdzis nodibināt uz nekustamo īpašumu /Nosaukums A/ par labu nekustamajam īpašumam /Nosaukums B/ ceļa servitūtu atbilstoši lietā iesniegtajam ceļa servitūta teritorijas projekta plānam (*lietas 1.sējuma 112.lapa*).

Atbildētāja ir iebildusi ceļa servitūta nodibināšanai, norādot, ka plānotais ceļa servitūts ies tieši garām viņas īpašumā esošajai mājai, kura tiek izmantota rekreācijai un nesamērīgi aizskar kalpojošo īpašumu, jo prasītājs plāno izcirst un izvest nekustamajā īpašumā /Nosaukums B/ augošo mežu. Tas nozīmē, ka smagā meža tehnika brauks caur atbildētājas pagalmu 30 metru attālumā no namdurvīm un 3 metru attālumā no tualetes. Atbildētāja ir norādījusi, ka pastāv vismaz divi varianti, kā prasītājs var ar tehniku piekļūt nekustamajam īpašumam /Nosaukums B/, lai veiktu meža ciršanu un cita veida kopšanu.

Lietas materiālos iesniegts SIA „Delta Kompānija" izstrādāts plānotā ceļa servitūta teritorijas un citu situācijas elementu izvietojums pret to zemes vienību ar ra apzīmējumu /numurs D/(*lietas 2.sējuma 18.lapa*), kurš pēc servitūta izvietojuma telpā acīmredzami neatbilst iesniegtajam ceļa servitūta teritorijas projekta plānam (*lietas 1.sējuma 112.lapa*).

Tā kā no lietas materiālos esošajiem rakstveida pierādījumiem un pušu paskaidrojumiem gūts pretrunīgs priekšstats par plānotā servitūta izvietojumu dabā, Civillietu tiesas kolēģija izbraukuma tiesas sēdē apstaigāja abus īpašumus, kā arī pieguļošās teritorijas, salīdzinot situāciju dabā ar lietas materiālos esošajiem plāniem un kartēm, kā arī fiziski izstaigāja un pārbaudīja atbildētājas norādītos iespējamos alternatīvos ceļus piekļuvei nekustamajam

īpašumam /Nosaukums B/, kā rezultātā nodibināja turpmāk minēto.

Civillietu tiesas kolēģija, apskatot situāciju dabā, konstatējusi, ka prasītāja vēlamais ceļa servitūts, ja tas tiktu noteikts atbilstoši iesniegtajam ceļa servitūta teritorijas projekta plānam (*lietas 1.sējuma 112.lapa*), būtu nesamērīgi aizskarošs kalpojošajam īpašumam, jo faktiski liegtu atbildētājai izmantot īpašumu tā paredzētajam mērķim – atpūtai un rekreācijai. Civillietu tiesas kolēģijai nav šaubu par to, ka ceļa izbūve un cauri mājas pagalmam braucoša smagā mežistrādes tehnika padarīs neiespējamu atpūtu šajā vietā. Bez tam, prasītāja pārstāvja paskaidrojumi neradīja pārliecību tam, ka prasītājs nopietni apsver iespēju izbūvēt ceļu gadījumā, ja tiktu noteikts ceļa servitūts. No prasītāja pārstāvja paskaidrojumiem faktiski izrietēja, ka prasītāja vienīgā interese ir meža izciršana un izvešana, nevis ceļa izbūve un pastāvīga lietošana. Lai arī izbraukuma tiesas sēdē prasītāja pārstāvis runāja par meža kopšanu, Civillietu tiesas kolēģijai prasītājas pārstāvis kā vienīgos kopšanas pasākumus norādīja kritušo koku izvešanu.

Bez tam, apsekojot atbildētājas norādītos iespējamos alternatīvos ceļus, kurus prasītājs varētu izmantot meža kopšanas nodrošināšanai, kā arī izcirstās koksnes izvešanai, Civillietu tiesas kolēģija nodibināja, ka pastāv vēl vismaz divi alternatīvi ceļi, kuri būtu izmantojami prasītājam, lai piekļūtu nekustamajam īpašumam /Nosaukums B/ un veiktu tajā augošā meža kopšanu vai izciršanu un izvešanu:

1) prasītājam iespējams izmantot piekļūšanai nekustamajam īpašumam /Nosaukums B/ elektropārvades līnijas stigu, lai nokļūtu uz pastāvošās servitūta ceļa starp nekustamo īpašumu /Nosaukums A/ un /Nosaukums C/, un pēc tam pa braslu uz valsts autoceļa. Izkopējumā no Valsts zemes dienesta

ra informācijas sistēmas telpisko datu kartes (*lietas 2.sējuma 72.lapa*), elektropārvades līnijas stiga ir apzīmēta ar dzeltenu krāsu. Iekļūšana prasītāja īpašumos /numurs E/ un /numurs B/ iespējama no ar oranžu krāsu iezīmētā valsts autoceļa, pa ar sarkanu dubultu līniju apzīmēto ceļa servitūta teritoriju (starp nekustamo īpašumu /Nosaukums A/ un /Nosaukums C/) un tālāk pa ar dzeltenu krāsu apzīmēto elektropārvades līnijas stigu. Apskatot situāciju dabā, Civillietu tiesas kolēģija konstatēja, ka stigas platums ir 40 – 50 metri un to iespējams izmantot iekļūšanai prasītāja īpašumos /numurs E/ un /numurs B/, kā arī meža izvešanai. Pirmās instances tiesa šo iespēju noraidījusi, jo neesot pierādīta šāda ceļa ierīkošanas iespēja, taču apelācijas instancē lietas materiālos iesniegta 2017.gada 15.februāra AS „Sadales tīkls" vēstule Nr.30VD00-15/714 „Par zemes vienības izmantošanu" (*lietas 1.sējuma 173.lapa*), kurā norādīts uz braucamā ceļa ierīkošanas iespējamību, ievērojot tiesību normās noteiktās prasības;

2) prasītājam iespējams piekļūt nekustamajam īpašumam /Nosaukums B/ arī caur nekustamajiem īpašumiem /Nosaukums D/ un /Nosaukums E/. Izbraukuma tiesas sēdē Civillietu tiesas kolēģija konstatēja, ka nekustamajā īpašumā /Nosaukums D/, pie robežas ar prasītāja nekustamo īpašumu /Nosaukums B/, mežs ir izcirsts un izvests. Tādējādi prasītājam iespējams izmantot to pašu ceļu, pa kuru ticis izvests mežs no nekustamā īpašuma /Nosaukums D/. Apskatot dabā ceļu, kurš sākas pie Lielās Juglas brasla un virzās pa ceļa servitūta teritoriju (starp nekustamo īpašumu /Nosaukums A/ un /Nosaukums C/), tad turpinās caur nekustamo īpašumu /Nosaukums E/ un tālāk „Teritorijas ra robežu kopskata savietojumā ar ortofoto plānā" (*lietas 2.sējuma 78.lapa*) iezīmēts ar dubultu sarkanu līniju, Civillietu tiesas kolēģija nekustamajā īpašumā /Nosaukums E/ novēroja meža tehnikas iebrauktas pēdas, kuras veda no ceļa mežā dziļumā nekustamā īpašuma /Nosaukums D/ virzienā. No minētā bija iespējams ar pietiekamu ticamības pakāpi spriest par to, ka uz šī ceļa ticis izvests mežs no nekustamā īpašuma /Nosaukums D/, un kuru hipotētiski iespējams izmantot meža izvešanai no nekustamā īpašuma /Nosaukums B/.

Izbraukuma tiesas sēdē teritorijas apskates laikā un pēcāk, prasītāja pārstāvis neizteica pamatotus iebildumus tam, kāpēc divi iepriekš norādītie piekļuves varianti nebūtu izmantojami, un kāpēc priekšroka dodama prasītāja prasītajam servitūtam saskaņā ar ceļa servitūta teritorijas projekta plānu (*lietas 1.sējuma 112.lapa*) caur atbildētājas pagalmam.

Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā, salīdzinot prasītāja prasīto servitūta saskaņā ar ceļa servitūta teritorijas projekta plānu, un Civillietu tiesas kolēģijas konstatētos alternatīvos ceļus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka priekšroka dodama alternatīvajiem variantiem, jo tie tādā pašā kvalitātē nodrošinās prasītājam iespēju piekļūt savam īpašumam, bet daudzkārt mazākā mērā aizskars kalpojošos īpašumus, jo to tiešā tuvumā neatrodas dzīvojamās mājas.

[13] Atbildētāja ir izteikusi iebildumu servitūta nodibināšanai, jo prasītāja mērķis ir tikai vienreizēja meža izciršana un izvešana, nevis vēlme pastāvīgi lietot servitūtu ceļu piekļuvei nekustamajam īpašumam. Atbildētāja arī uzskata, ka prasītājs vēlas ar tehniku izvest mežu, nemaz neizbūvējot ceļu.

Civillikuma 1146.pants noteic, ka ir nepieciešams konstatēt, ka servitūta nodibināšana ir nepieciešama, lai tas dotu labumu valdošajam īpašumam ne tikai nejauši vai uz kādu laiku, bet ar savām pastāvīgām īpašībām.

Prasītāja pārstāvis izskatāmajā lietā tiesas sēdēs apelācijas instancē vairākkārt norādījis, ka ceļa servitūts nepieciešams, lai izcirstu un izvestu mežu no nekustamā īpašuma /Nosaukums B/. Izbraukuma tiesas sēdē, sniedzot paskaidrojumus, prasītāja pārstāvis minēja, ka servitūta ceļš nepieciešams meža kopšanai, un kā kopšanas vienīgo veidu norādīja kritušo koku izvešanu. Prasītājs nav tiesai norādījis, kādu pastāvīgu labumu servitūta ceļa noteikšana dos valdošajam īpašumam, jo meža izciršana un izvešana ir faktiski vienreizējs pasākums, lai arī var tikt izpildīts vairākos posmos. Prasītājs neko nav minējis tiesai par to, vai un kā nekustamais īpašums tiks izmantots pēc meža izciršanas un izvešanas, kā arī nav iesniedzis jebkādus pierādījumus tam, ka īpašums turpmāk tiks pastāvīgi izmantots.

Pamatojoties uz minēto, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka lietas materiālos nav konstatējams Civillikuma 1146.pantā ietvertais priekšnosacījums servitūta nodibināšanai.

Apkopojot visu iepriekšminēto, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība ir noraidāma kā nepamatota, jo: 1) nepastāv Civillikuma 1146.pantā ietvertais priekšnosacījums servitūta nodibināšanai; 2) prasītāja prasītais servitūts ir nesamērīgi aizskarošs kalpojošajam īpašumam; 3) pastāv alternatīvi un kalpojošos īpašumus mazāk aizskaroši ceļi piekļūšanai nekustamajam īpašumam /Nosaukums B/.

Izvērtējot pirmās instances tiesas spriedumu, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa nav pievērsusi pietiekamu uzmanību pretrunām lietas materiālos esošajos rakstveida pierādījumos, kā rezultātā kļūdījusies būtisku lietas apstākļu novērtējumā un taisījusi nepamatotu spriedumu par prasības apmierināšanu.

[14] Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

Atbildētāja, iesniedzot apelācijas sūdzību, ir samaksājusi valsts nodevu 71,14 *euro* (*lietas 1.sējuma 207.lapa*) kā arī valsts nodevu par liecinieku uzaicināšanu 8,54 *euro* (*lietas 1.sējuma 94. un 171.lapa*), pavisam kopā 79,68 *euro*. Tā kā prasība ir noraidīta, no prasītāja par labu atbildētājai piedzenami tiesas izdevumi 79,68 *euro*.

Atbildētāja lūgusi piedzīt no prasītāja ar lietas vešanu saistītos izdevumus – ar pierādījumu iegūšanu saistītos izdevumus 1210 *euro*. Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 3.punkts noteic, ka izdevumi sakarā ar rakstveida pierādījumu iegūšanu atlīdzināmi izdevumu faktiskajā apmērā. Pamatojoties uz minēto, no prasītāja par labu atbildētājai piedzenami sakarā ar rakstveida pierādījumu iegūšanu saistītie izdevumi 1210 *euro* apmērā.

Atbildētāja lūgusi piedzīt arī izdevumus advokāta atlīdzības samaksai 1050 *euro* apmērā. Minēto izdevumu samaksu apliecina atbildētājas iesniegtie rakstveida pierādījumi (*lietas 1.sējuma 92.; 149.; 150.; 151.; 169.lapa un 2.sējuma 97.lapa*). Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta d) apakšpunkts noteic, ka atlīdzināmie izdevumi advokāta palīdzības samaksai prasībās, kurām nav mantiska rakstura, atlīdzināmi to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 2850 *euro*. Civillietu tiesas kolēģija, ņemot vērā lietas sarežģītību un ilgstošo tiesvedību, atzīst par samērīgu piedzīt no prasītāja par

labu atbildētājai izdevumus advokāta atlīdzībai pilnā apmērā – tas ir, 1050 *euro*.

Atbildētāja lūgusi piedzīt no prasītāja izdevumus par lietas materiālus kopijām 46,40 *euro* apmērā, norādot tos kā ar lietas vešanu saistītos izdevumus. Civilprocesa likuma 44.pants izsmeļoši uzskaita tos izdevumus, kas atzīstami par ar lietas vešanu saistītajiem izdevumiem, un to starpā nav minēti izdevumi par lietas materiālu kopiju izgatavošanu, līdz ar ko lūgums šajā daļā nav pamatots un ir noraidāms. Pamatojoties uz iepriekšminēto, no prasītāja par labu atbildētājai piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi pavisam kopā 2260 *euro*.

Civilprocesa likuma 42.panta otrā daļa noteic – ja prasību noraida, atstāj bez izskatīšanas vai ja prasītājs atsakās no prasības, tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, piespriežami no prasītāja valsts ienākumos.

Atbilstoši lietas uzziņas lapai lietā ir nesamaksāti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir 5,12 *euro*.

Atbilstoši Civilprocesa 204.[1] pantam nosakāms termiņš labprātīgai tiesas sprieduma izpildei daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 193., 432. – 434.pantu, 204.[1] pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

noraidīt /pers. A/ prasību pret /pers. C/ par ceļa servitūta nodibināšanu.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. C/, personas kods /personas kods/, tiesāšanās izdevumus 2339,68 *euro* (divi tūkstoši trīs simti trīsdesmit deviņi *euro* 68 centi).

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos nesamaksātos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,12 *euro* (pieci *euro* 12 centi).

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi iemaksājami kontā Nr.LV51TREL2190458019000, saņēmējs: Tiesu administrācija, NMR 90001672316, saņēmēja banka: Valsts kase, kods TRELLV22, iemaksas mērķis: 21499 – ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, civillieta Nr.C35073612. Dokuments, kas apliecina minēto izdevumu samaksu, iesniedzams Rīgas apgabaltiesas kancelejā.

Noteikt, ka spriedums daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu labprātīgi izpildāms 10 (desmit) dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 (trīsdesmit) dienu laikā no sprieduma pieejamības dienas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentā, kasācijas sūdzību iesniedzot Rīgas apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs V.Vazdiķis

Tiesnese M.Ābele

Tiesnese G.Ozoliņa